Meninger
Digitale tjenester

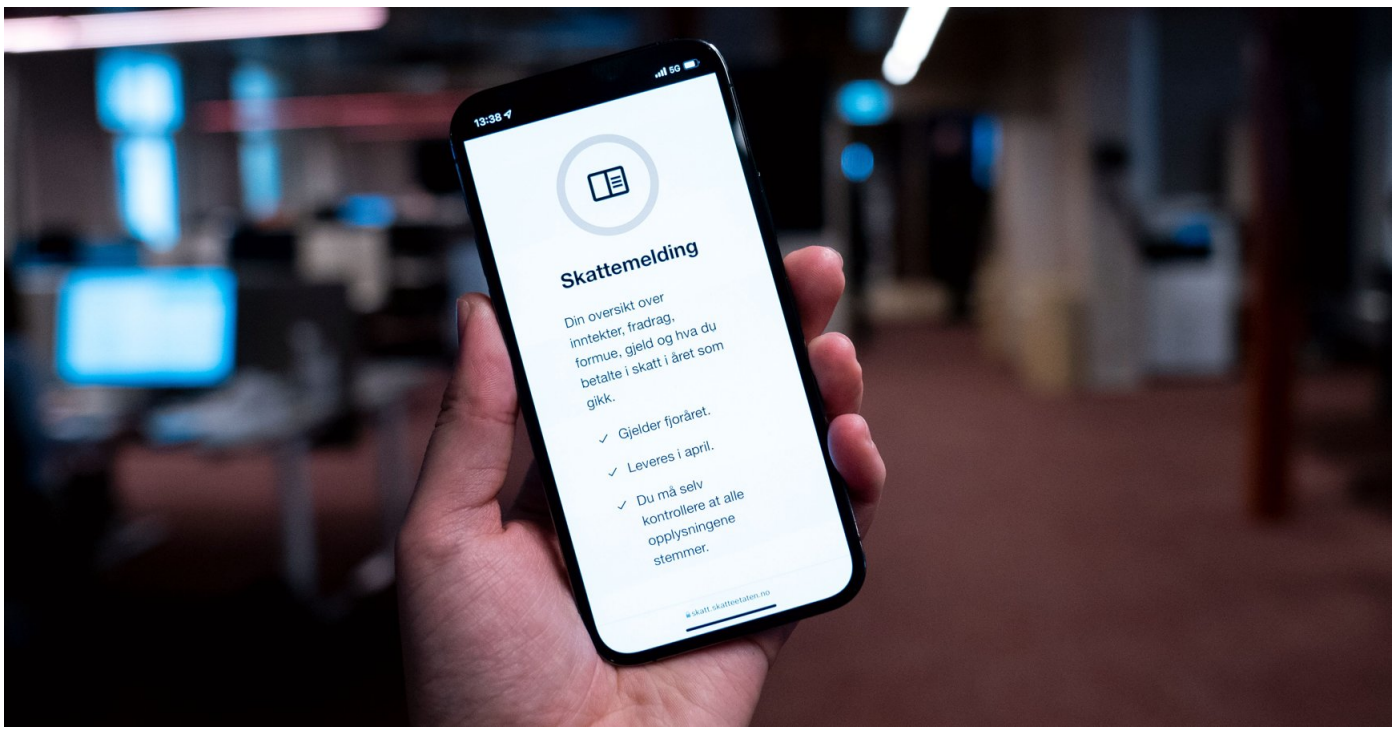

Jeg hjalp moren min å nå Skatteetaten, men det er myndighetenes ansvar at hun og andre har tilgang til tjenester tilpasset deres behov, skriver Nina Sandberg. *Illustrasjonsfoto: Torstein Bøe, NTB*

Debatt
Nina Sandberg
Nesoddtangen

Etter flere timer i telefonkø hos Skatteetaten ga min 78 år gamle mor opp

Min mor på 78 år ringte meg. Hun ville gi noen opplysninger til Skatteetaten, men nådde ikke frem. Skatteetaten hadde sendt brev og etterspurt informasjon om den nye boligen hennes. Siden skattekontoret i byen er nedlagt, og hun mangler digitale ferdigheter til å benytte skatteetaten.no, ringte hun Skatteetaten. Etter to dager og flere timer i strekk i telefonkø ga hun opp og ba datteren om råd.

Jeg la ut en Twitter-melding, som Skatteetaten besvarte med en forsikring.

«Vi skal hjelpe alle, både de digitale og de ikke-digitale. Vi beklager at det tidvis har vært lang ventetid på telefontjenesten vår. Vi anbefaler å ringe om morgenen og be om tilbakering. Da vil vi ringe opp igjen, selv om det kan ta noe tid».

Riktignok hadde moren min ringt siden sentralbordet åpnet, men jeg ba henne stå på. For å sjekke om det virkelig var så vanskelig, ringte jeg selv. Tilbakering var ikke noe alternativ.

«På grunn av stor pågang ber vi deg ringe senere», avsluttet etatens telefonsvarer etter en tid og brøt forbindelsen.

> **Skatteetaten kan ikke nøye seg med å tvitre at de skal hjelpe alle. De må faktisk gjøre det også.**

600.000 ikke-digitale i befolkningen. Kristi himmelfartsdag tok jeg med meg PC og kjørte 15 mil hjem til min mor. Vi fikk lagt inn opplysningene på nett. Hun var lettet over å få ordnet mellomværendet. Ikke bare har det direkte økonomiske konsekvenser. Hun er også en pliktoppfyllende samfunnsborger som ønsker å gjøre tingene sine riktig.

Min mor er én av mange. 600.000 i befolkningen over 16 år er ikke-digitale (Kompetanse Norge 2021). Eldre, folk med lite utdanning, de som bor i utkantene, og de utenfor arbeidsstyrken har lavest digitale ferdigheter. Norge vil få flere eldre, og geografiske og økonomiske forskjeller ser ut til å øke.

Alle vil møte et samfunn som blir mer og mer digitalisert. Det er i utgangspunktet bra. Digitalisering kan gi en enklere hverdag gjennom bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk. Da kan vi hverken satse på at hundretusener av ikke-digitale får familie til å ordne opp, eller at de systematisk stenges ute fra tjenester de har legitimt krav på.

Et alvorlig forvarsel. Hurdalsplattformen lover at vanlige folk skal settes først, også når Norge skal rustes i møte med digitalisering. Arbeiderpartiet vil bekjempe digitalt utenforskap. Forrige regjering la frem en strategi for digitalisering, nåværende jobber med en handlingsplan.

Regjeringen bør ta funnet fra Kompetanse Norge som et alvorlig forvarsel om mer digitalt utenforskap og mer ulikhet. Det haster med politikk som sikrer bred digital deltagelse i et mer digitalt samfunn.

Skatteetaten kan ikke nøye seg med å tvitre at de skal hjelpe alle. De må faktisk gjøre det også. På samme måte må Kommunal- og distriktsdepartementets handlingsplan følges av tiltak for en inkluderende samfunnsutvikling. Offentlig sektor bør gå foran, med løsninger tilpasset innbyggerne.

Jeg hjalp moren min å nå Skatteetaten, men det er myndighetenes ansvar at hun og andre har tilgang til tjenester tilpasset deres behov. Likeverdige offentlige tjenester i digitaliseringens tidsalder må være et mål, uansett regjering.

Kort sagt

Glemt politiker

Norges første kultur-minister

I Aftenpostens portrettintervju med kulturminister Anette Trettebergstuen (Ap) 21. mai nevnes Lars Roar Langslet. Han benevnes «landets aller første kulturminister». Men her er nok journalisten litt for sent ute, for landets aller første kulturminister var på plass i 1942 og het Gulbrand Lunde. Riktignok var han minister i Vidkun Quislings regjering, men kulturminister var han jo okke som.

I dag er det lite tilbake av Lundes kulturinnsats. Men to ord lever tilsynelatende evig etter ham, nemlig stavemåtene «veg» og «høg» for «vei» og «høy» i visse offentlige sammenhenger: «Statens vegvesen», «høgskoler». Men mer ble det ikke.

Trygve Eklund
Tønsberg

Kulturarv

Viking-skipene forsvinner

Hovedformålet med det nye Vikingtidsmuseet er å sikre skipene for fremtiden. Regjeringens varsling om at budsjettet må nedskaleres, vil innebære flere års utsettelse. «Vi tåler ingen utsettelser nå», skriver Ellen Horn og Bjørne Grimsrud i et debattinnlegg i Klassekampen 23. mai. Innlegget er for lengst oversatt til engelsk og delt utallige ganger. Horn og Grimsrud skriver blant annet at «[n]år partene nå krangler om prislappen, står kulturarven som prosjektet er ment å redde, og forvitrer».

Hva betyr det egentlig at vikingskipene *forvitrer*? Det betyr at de strukturene som holder skipene sammen, og som gjør dem til det de er, nå er så skjøre at de står i fare for å kollapse og bli til pulverisert tremasse.

At vikingskipene forvitrer, betyr i klartekst at de snart ikke lenger vil være i verden. Med dette forsvinner også det fysiske beviset for deres eksistens i historien. Vikingskipene er å anse som verdensarv og noe som vi som nasjon har et globalt ansvar for å ta vare på.

Ingrid Fuglestvedt
Professor, Institutt for arkeologi, konservering og historie, Universitetet i Oslo